

Vértes Judit

**Ballada a hétköznapiokról,
avagy
„mese” kicsiknek és nagyoknak**

2018

Vértes Judit
Ballada a hétköznapiokról,
avagy „mese” kicsiknek és nagyoknak

Ajánlás

Jusson eszedbe Seneca:
„A világot átfogó szeretet
a mindenkori cselekvő eredet”

Vértes Judit

**Ballada a hétköznapiokról,
avagy
„mese” kicsiknek és nagyoknak**

Nagykanizsa 2018

Az illusztrációkat a nagykanizsai Zrínyi-Bolyai Általános Iskola művész tanárnője, Lovkóné Kiss Kármén és rajzsakkörös kisdíákjai készítették.
A szerző „virágai”, amelyek a szöveges oldalakat díszítik, a szerkesztési munkák közben – előre nem tervezetten – születtek.

Szerkesztés és nyomdai előkészítés:
Tábori Zita

ISBN 978-963-9782-62-4

Kiadja:
Czupi Kiadó
8831 Nagykanizsa, Pityer u. 19.
www.czupi.hu

Előszó

Vértés Judit „Balladája” a régmúlt idők hétköznapijairól szól, a verssorokhoz a nagykanizsai Zrínyi Miklós-Bolyai János Általános Iskola Zrínyi Székhelyintézményének rajztanára, Lovkóné Kiss Kármén és tanítványai, a rajzszakkörösök készítettek illusztrációt.

A szerző, Vértés Judit több szállal kötődik a nagykanizsai Zrínyi iskolához: édesapja, Vértés Imre több évig tanított itt, amiről A tanító öröksége című könyvének egyik fejezete vall. Judit maga is az iskolába járt, és sok évvel később díjat alapított édesapja emlékére.

Az író határtalan bizalommal fordul a világ, az emberek felé. Csodálatra méltó töretlen alkotókedve, tenni akarása olyan, mint a patak, amely csordulását nem lehet feltartóztatni, megtalálja útját, medret váj magának.

A ballada örök érvényű üzenete, hogy az édesanyák szeretete minden korban változatlan, soha el nem apadó forrásunk, amelyből táplálkozik minden patak: kicsi és nagy egyaránt.

Lovkóné Kiss Kármén finom vonalú, érzékeny rajzai árnyaltan mutatják be a ballada világát, és megmutatják a gyerekek számára is azt a lehetőséget, hogy az egyszerű vonalakkal, a fekete-fehér felületek váltakozásával mennyi színt, fényt-árnyat lehet érzékelteni!

A rajzok születését kutatómunka előzte meg: milyen is volt ez a régi világ, amely a balladában megidéződik: amikor a kakukkos óra jelezte az időt, fateknőben mostak, és a legendás Singer varrógéppel varrtak.

Régmúlt idők – mai alkotók: így fonódik össze múlt és jelen is, ahogy a fekete és a fehér, a fény és az árnyék, a boldogság és a bánat.

Szántóné Izsa Melinda
könyvtáros

Kézen fogva

Az élet egy futó pillanat..., csak egy szívdobbanás. Mégis, mégis a távlatot búvöljük, elszántan kergetjük a holnapot.

A hétköznapiak sortüzében megéljük az apró csodákat, gyűjtjük az erőt a gondok-bajok elviseléséhez. Egymásba kapaszkodunk!?

Minden nap ajándék. Áldás. A tünékeny múltat (is) tenyerünkön hordozzuk. Kéz a kézben. Lelkünkbe zárva őrizzük azokat, akik már eltávoztak közülünk. De! Szeretteink, az égi vándorok velünk maradtak:

egy ölelésben,
egy mozdulatban,
egy tétova gondolatban.

Álmodunk: újra együtt a nagy család. Indul a kalandos hétköznapi. Kezdődik az örökös körforgás.

Az álom fegyelmez és figyelmeztet. A tudatalatti kis manó helyreigazító-biztató jó szót küld. Így vagyunk mi őrző-védő felügyelet alatt.

Szeretettel nyújtjuk át az olvasónak a hétköznapi balladát Lovkóné Kiss Kármén légies illusztrációival.

Küldjük a zrínyis rajzszakkörös kisdíákok – a történethez kapcsolódó – rajzait is. A könyvtárajtó mindig nyitva volt, Melinda alkotás folyamatában mindig segített.

Köszönöm a Zrínyi iskola biztatását, az együttműködést.

„Jó mulatság”, örömteli munka volt.

Vértes Judit

*Édesanyánk!
Küldjük neked az emlékező
könyvecskét!*

Hol volt, hol nem volt –
réges-régen, élt egyszer egy
törékeny, kicsi özvegyasszony.
Nagyon szegény volt, mégis mindig
mosolygott. Sohasem volt szomorú.
Fénylő szemében harmatos
rét és búzavirág-koszorú.

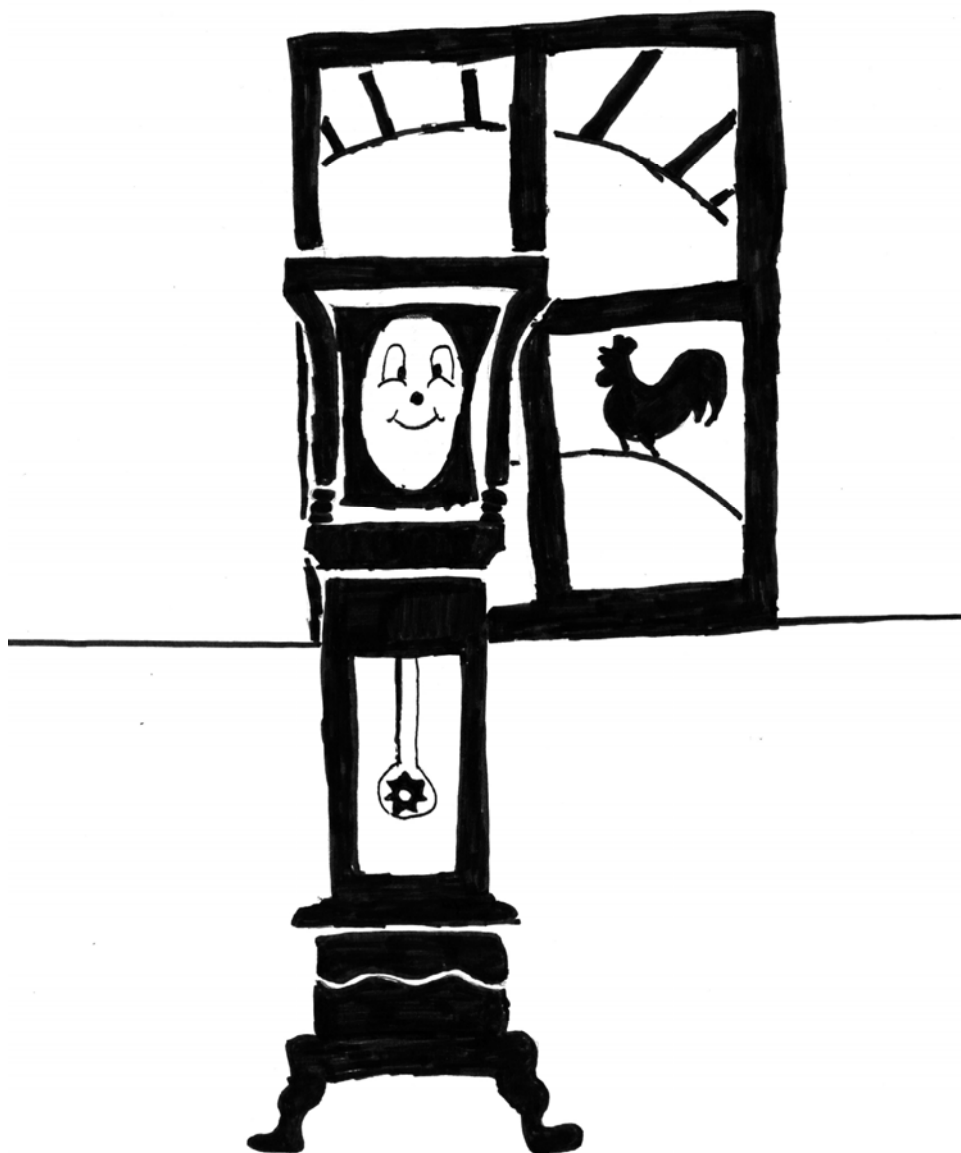

Medvenics Laura 5.b

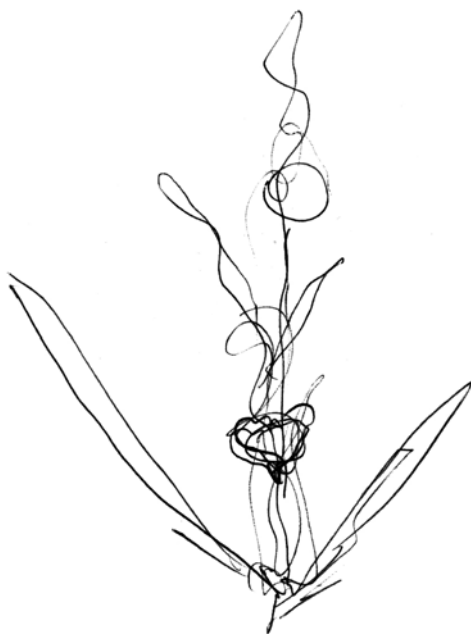
Pillantása beragyogta
a tágas hideg szobát,
szíve melegével fűtötte a
szobányi, nagy köves konyhát.
A cirádás faragott falióra meg
ahogy szokott – kakukkolt,
jelezte a hajnalt (a „kegyetlen”!)
– nincs pardon, nincs pardon!
ÉBRESZTŐ!!! JAJ!!

Miskevics Maja 5.b

A drága jó asszony
talpra ugrott, sietett, futott, futott,
de mindig csak a konyháig jutott.
A jó öreg fateknő, a nagy halom
mosnivaló már régóta várta.
Az ablakot szélesre tárta, s
elszántan hajolt a púposodó
sok-sok tarka ruhára.

Benkő Boglárka 5.b

Estefelé már teregetett,
„Fényesen suhogva”
illatozott fent a
sok-sok tarka ruha.
Lent... még egy kicsit
sürgött-forgott,
söprögetett,
súrolgatott, s
szelíden, csendesen
dúdolgatott:
*„Édesanyám is volt
nékem.
Keservesen nevelt
engem...
Éjszaka font,
nappal mosott,
ja de
keservesen
tartott... jaj...”*

Lovkóné Kiss Kármén

Ébredezett a legidősebb, a nagy fiú,
ökölbe szorult kézzel szemét és
álmát dörzsölte,
kicsorduló könnyét meg hamar
letörölte.

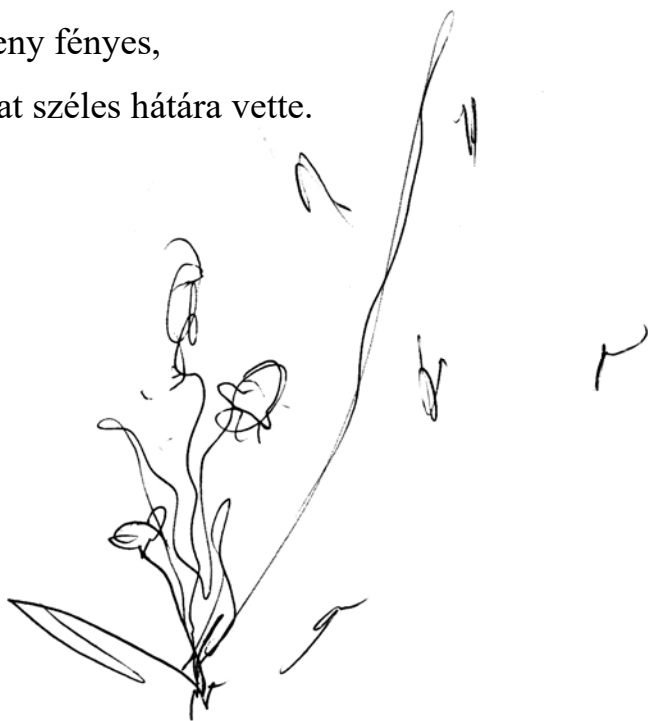
A cirádás „kegyetlen” riadót fűjt,
hangosan csattogott, ritmust kopogott.

Varga Gergő 7.b

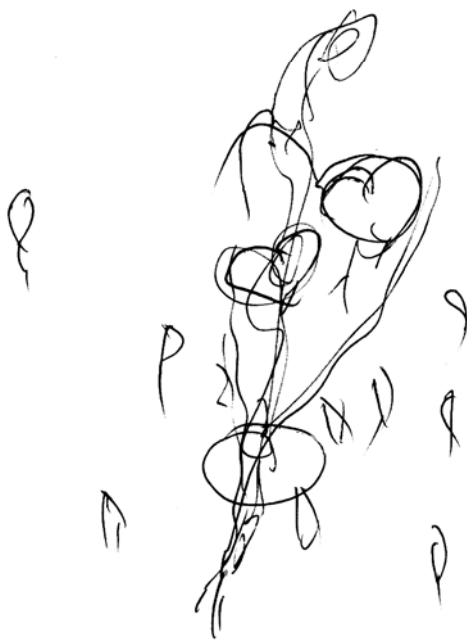
Megyek már,
megyek. Tuuudom, tuuudom:
– nincs pardon,
nincs pardon.
Az erdő messze van,
odaát a túlparton.
Az illatos sült krumplit
tarisznyájába tette,
s a keskeny fényes,
havas utat széles hátára vette.

Lovkóné Kiss Kármén

Méteres léptekkel ment,
mégis lassan haladt,
s széles jókedvében
vidám dalra fakadt:
*„Vígan él a favágó,
ha szól a rigó,
fűrészelni jaj de jó,
hali hali hó!
hó..hó..hó,
hali hali hó”*

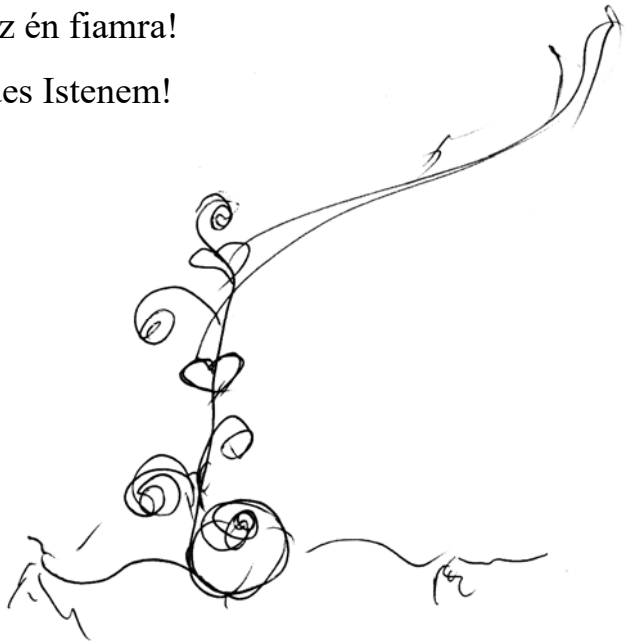

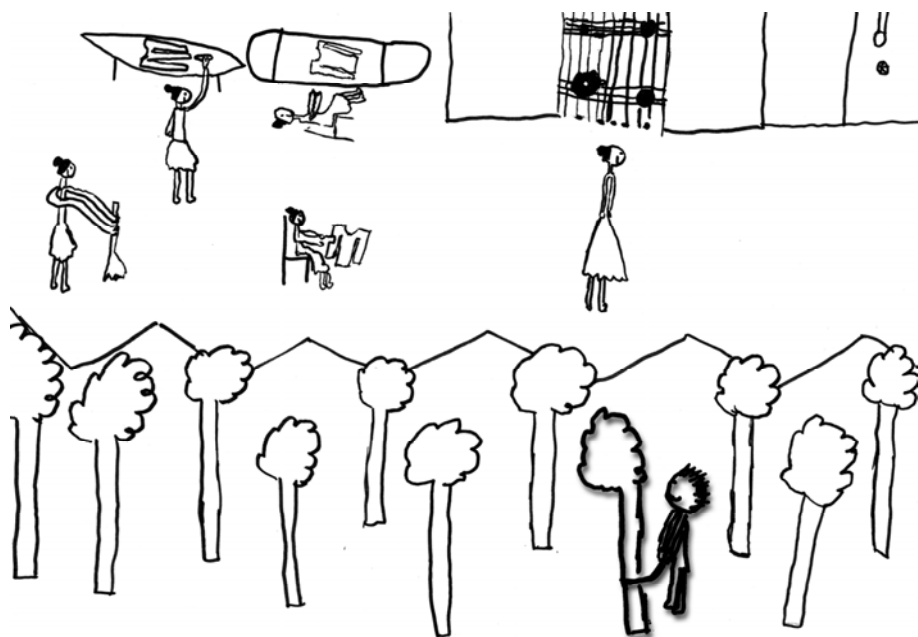
Bodor Rebeka 8.b

Az erdőben aztán napestig dolgozott,
A drága jó asszony meg otthon főzött,
mosott, vasalt, takarított,
varrt és foltozott.

Jó szívében szüntelen
féltő fohász mocorgott:

Istenem, Istenem,
vigyázz az én fiamra!
Segíts, édes Istenem!

Medvenics Laura 5.b

Megjöttem, anyám! – szólt a legény,
és büszkén kihúzta magát.

A szűrt esti fényben nekifeszült:

hordta, rakta, adta, kapta

a fagyott fahasábokat,

az ágas-bogas gallyakat,

a vaskos, tüskés ágakat.

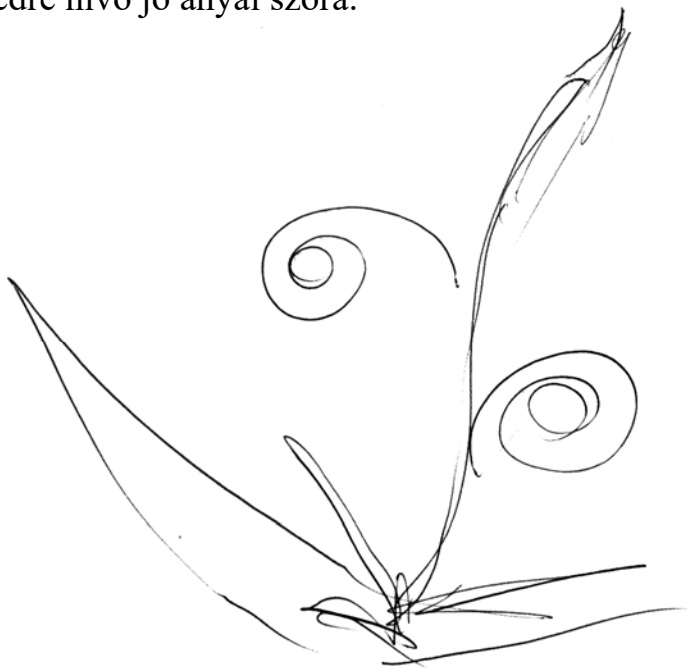

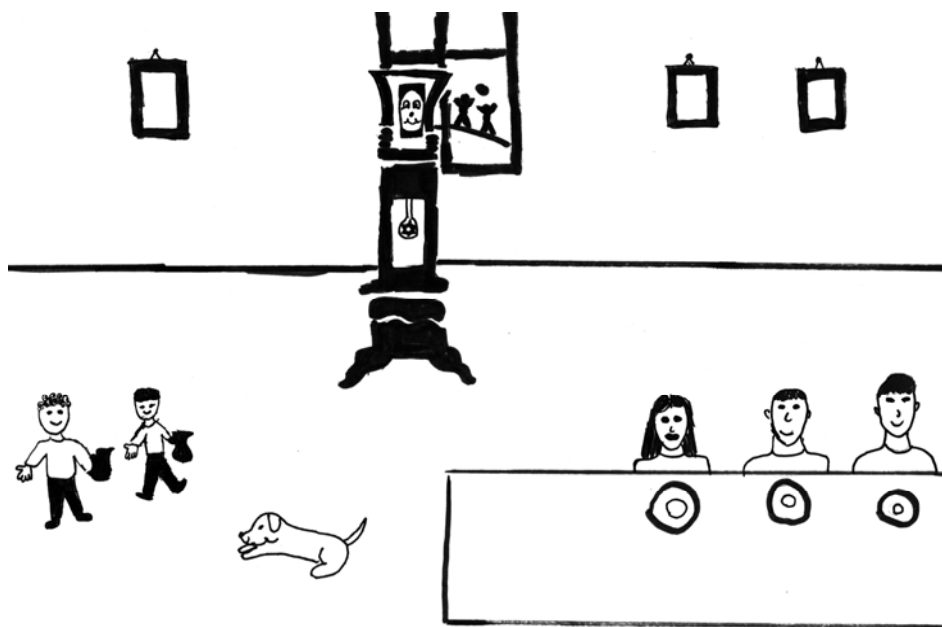

szilv.

Lovkóné Kiss Kármén

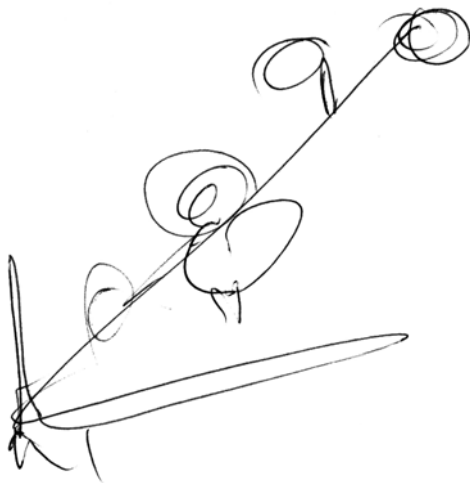
Indul a két kicsi is, kezükben
a szürke, nagy, hasas tejeskanna...
De hát... már... nem is szürke,
inkább tarka-barka; rákarcolva
a vidám nap és a kiscica farka.
Muzsikál és delet üt a huncut
kakukkos óra,
az öt éhes gyerek csak vár, csak vár az
ebédre hívó jó anyai szóra.

Miskevics Maja 5.b

De hol jár, hol van a kicsi
dolgos tündér asszony?
Tán a felhők közé „ült”, elrepült?!
Vagy éppen a poros padlásra penderült?
...Lehet! Nahát! Oda ment!
Lássatok csudát! Mit csinálhat?
Tán titok? Nagy titok!!!
A padláson már várta hűségese társa,
a „zenélő, beszélő” varrógép.
(Őkelme bizony ma is megvan még!)

2016. évi 17. sz.

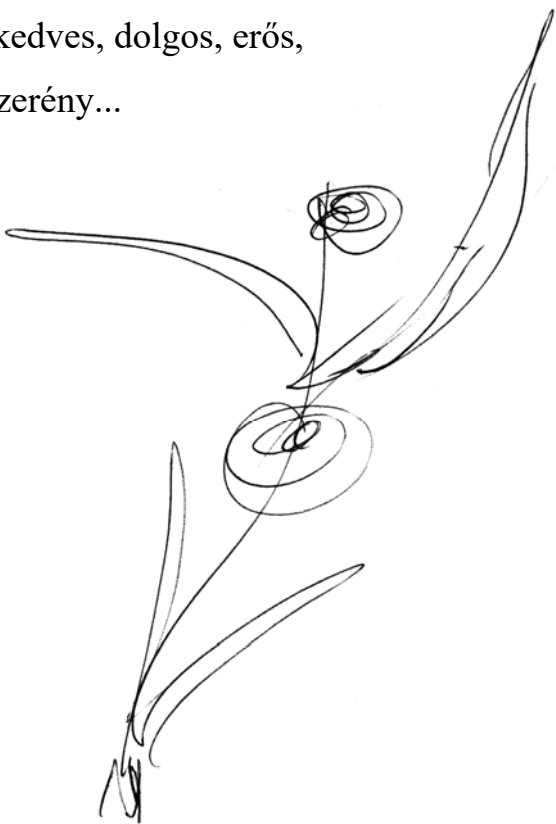
Lovkóné Kiss Kármén

Férjhez mennék, Édes jó anyám! –
szólt a „nagy”lány egyik nap.

Ne bánd, ne bánd – hisz ismered...

Igaz – pontosan... mint mi –, a
vőlegény is szegény
szegény!

De vidám, kedves, dolgos, erős,
büszke és szerény...

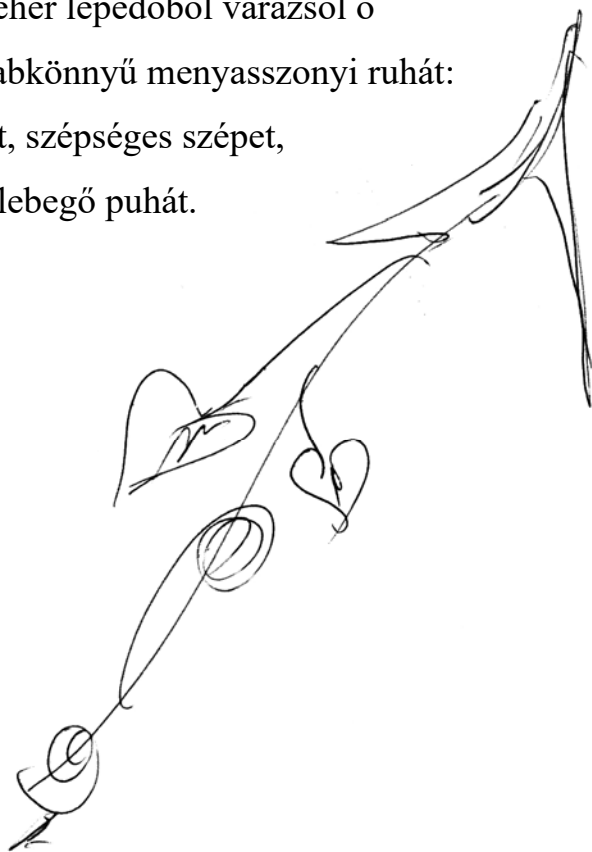

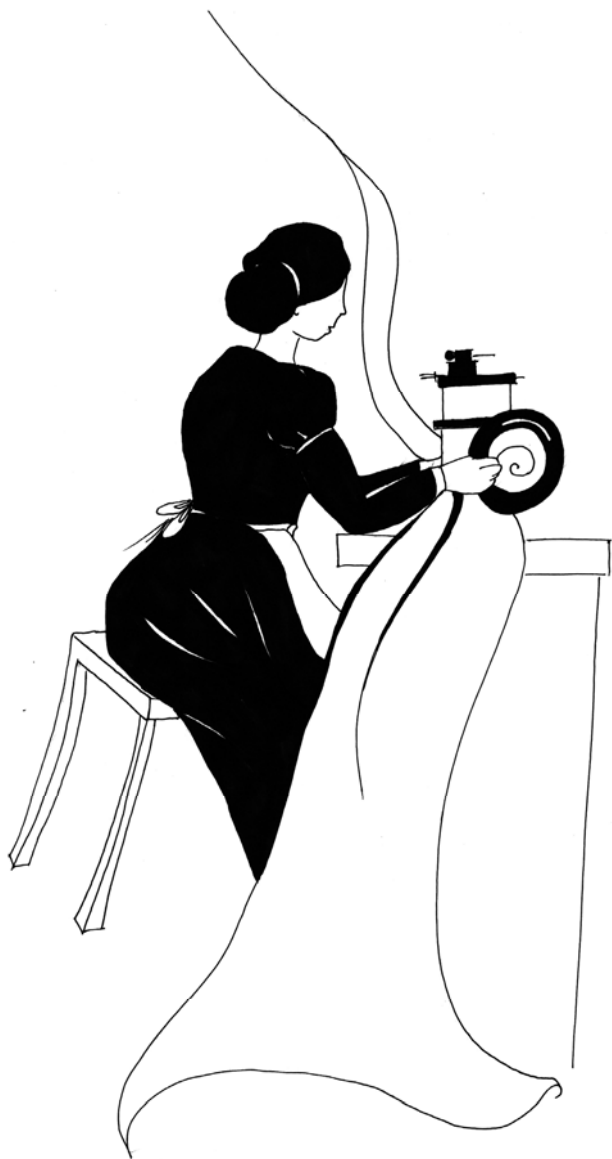

Benkő Boglárka 5.b

– Jól van... kincsem... – válaszolt az
asszony nagysokára... csendesen,
szerényen,
s éjente ment a padlásra, csak ment,
ment „serényen”...

Két habfehér lepedőből varázsol ő
(majd) habkönnyű menyasszonyi ruhát:
– tündérit, szépséges szépet,
– libegő-lebegő puhát.

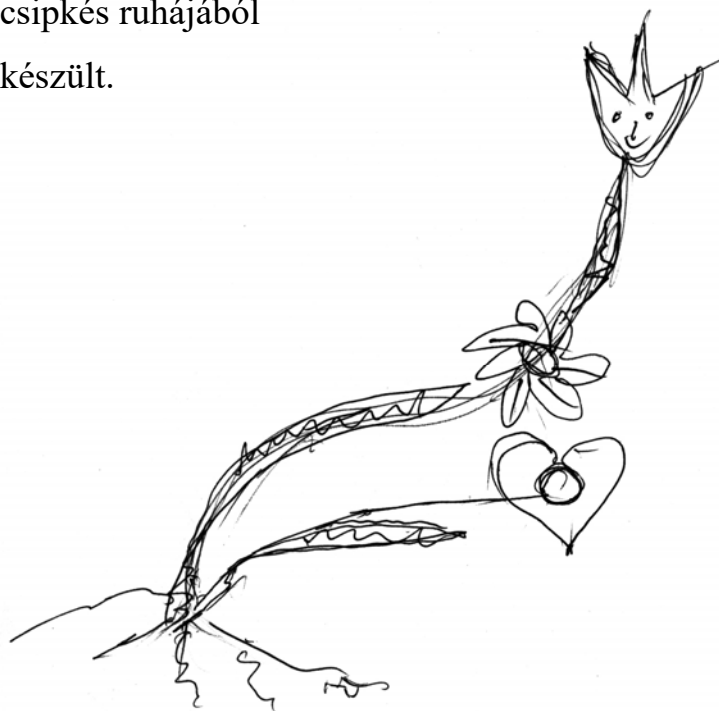

AMÉLIE.

Lovkóné Kiss Kármén

Alakult a pompás anyag,
formába fordult, épült-szépült.
A fejdísz és a fátyol
lélekszálból,
szívjóságból,
a hajsbaba
csipkés ruhájából
készült.

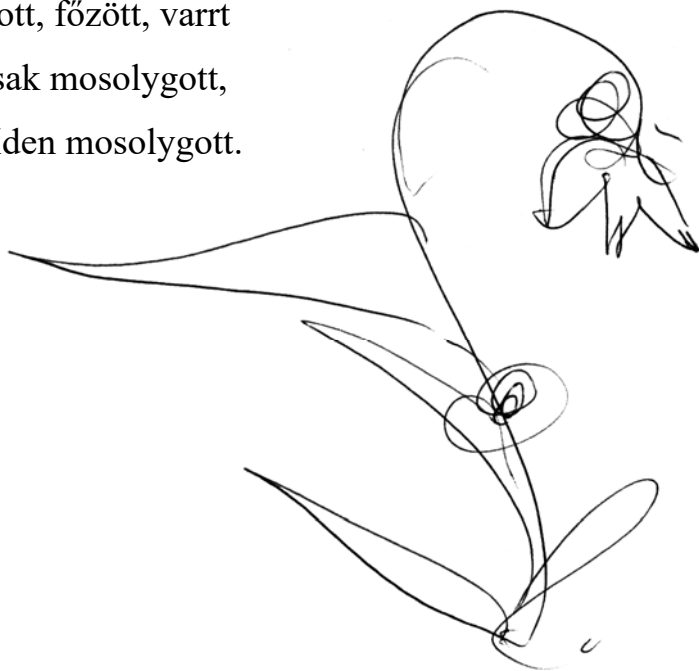

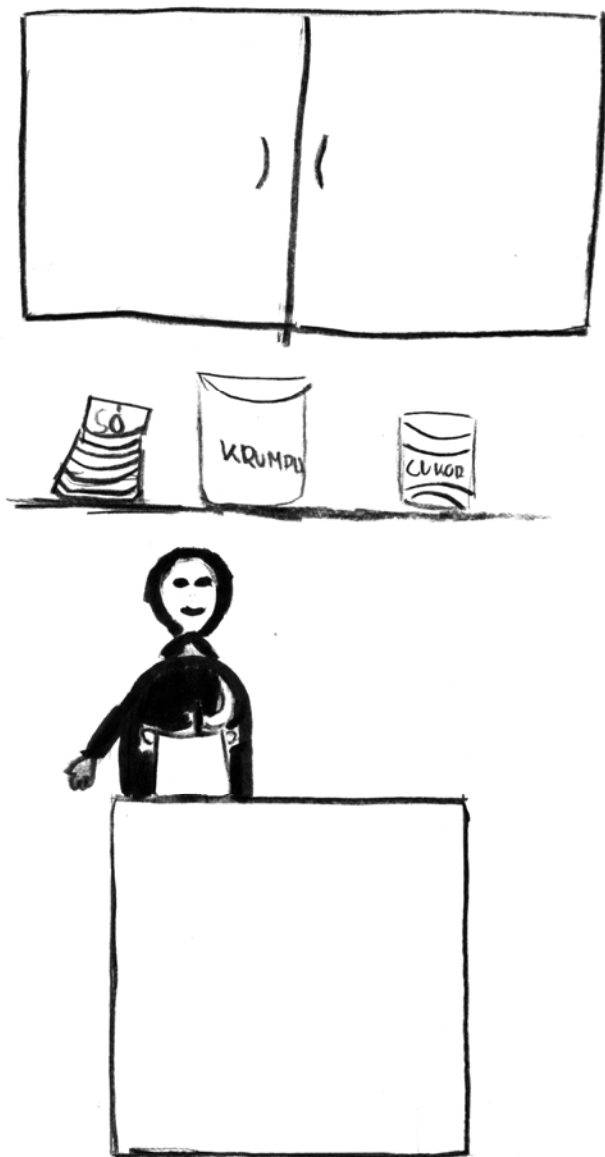
Déri Gréta 7.a

A varrógép fent a magosban
nászindulót kattogott,
sírva, csikorogva
ritmust kopogott.

A drága jó asszony álmában
kicsit sírdogált, ... jaj...
néha bizony zokogott.

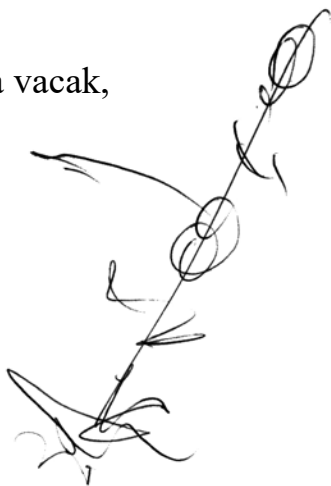
Hajnaltájt aztán talpra ugrott,
mosott, főzött, varrt
és csak mosolygott,
szelíden mosolygott.

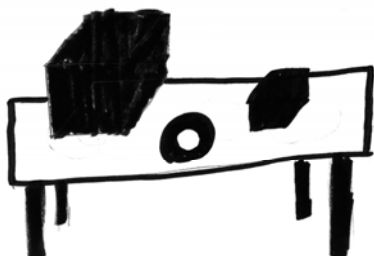
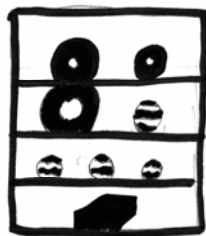

Miskevics Maja 5.b

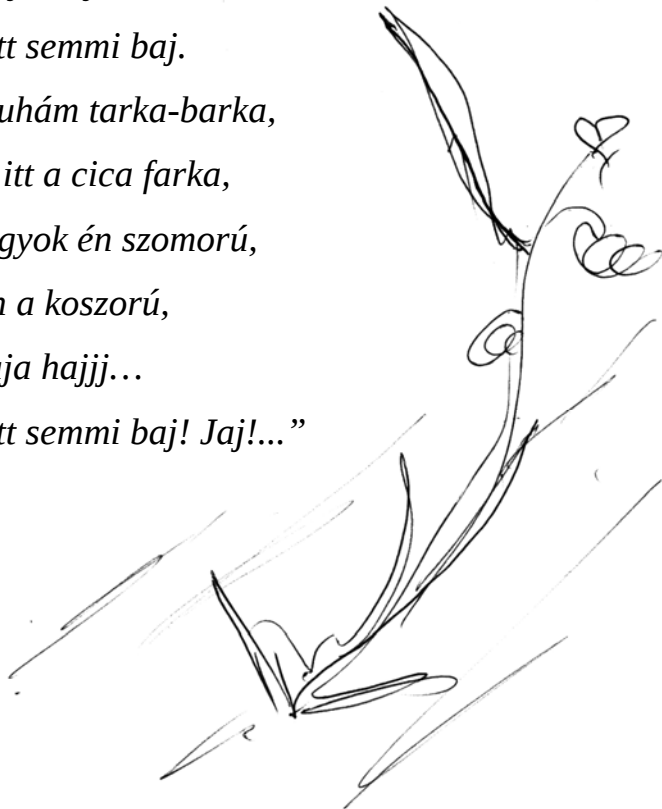
A kakukkos óra – ahogy megszokta –,
a „kegyetlen”,
hangosat koppantott:
– Nincs pardon! Nincs pardon!
ÉBRESZTŐ! ... Jaj!
A tízéves kis copfos ugrik, fut, siet,
már ott ül, a konyhai kispadon.
Látom, látom: itt minden nagyon poros,
tuuudom, tuuudom, ma én vagyok a „soros”.
Kicsit még játszik, ugra-bugrál,
porol, töröl, rázza a rongyot,
nevet, kacag: a babaszobában
mennyi a lim-lom, a sok ócska vacak,
kacat.

Benkő Boglárka 5.b

A másik kislány – ő már „nagylány”
a szálkás padlót súrolja,
közben-közben
kedves dalát dúdolja:
*„Hej búzavirág, koszorú,
ne legyél te szomorú!
Heje-huja haj,
Nincs itt semmi baj.
Az én ruhám tarka-barka,
ez meg itt a cica farka,
nem vagyok én szomorú,
fejemen a koszorú,
heje-huja hajjj...
Nincs itt semmi baj! Jaj!...”*

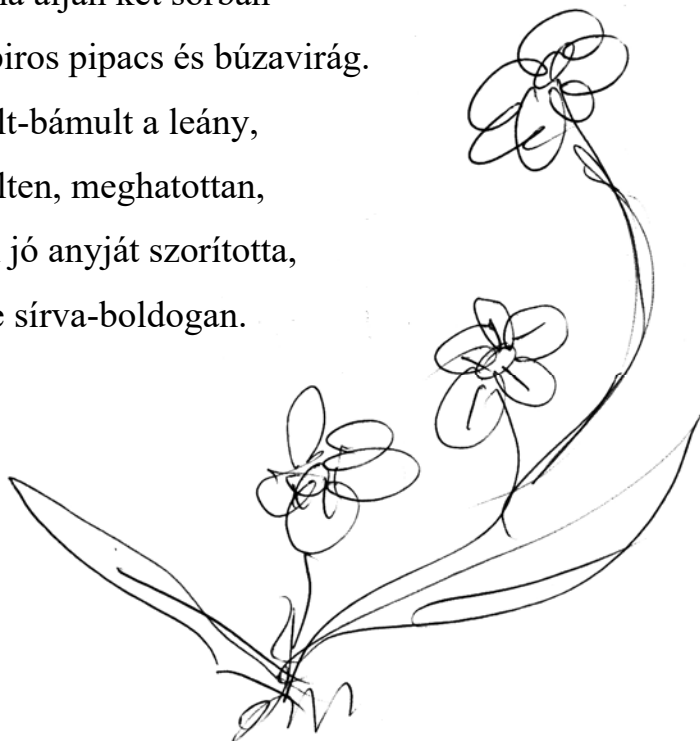

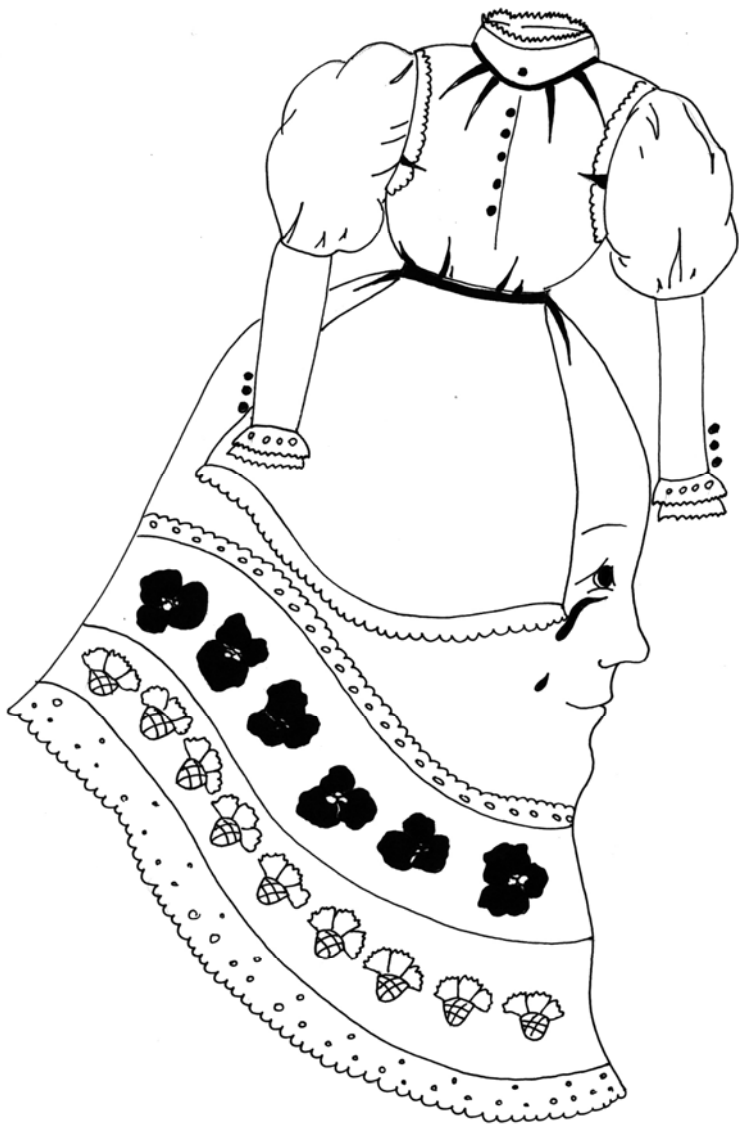
Arany.

Lovkóné Kiss Kármén

A menyasszony nagy-lány
jó anyját kereste,
a „felhős” padláson aztán
a tündért meglelte.
Jaj... de szép! Nagyon szép! Gyönyörű!
(Ilyet még nem látott a világ!)

A ruha alján két sorban
égő piros pipacs és búzavirág.
Ámult-bámult a leány,
bűvölten, meghatottan,
aztán jó anyját szorította,
ölelte sírva-boldogan.

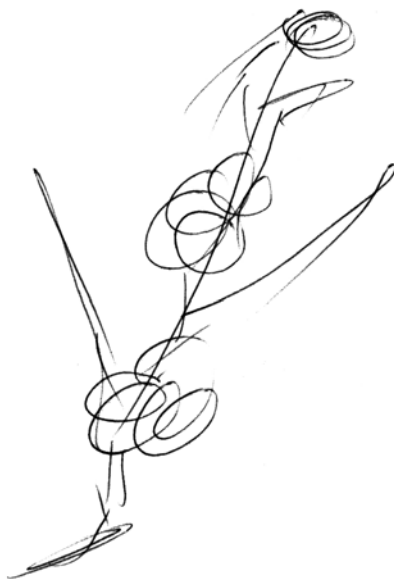

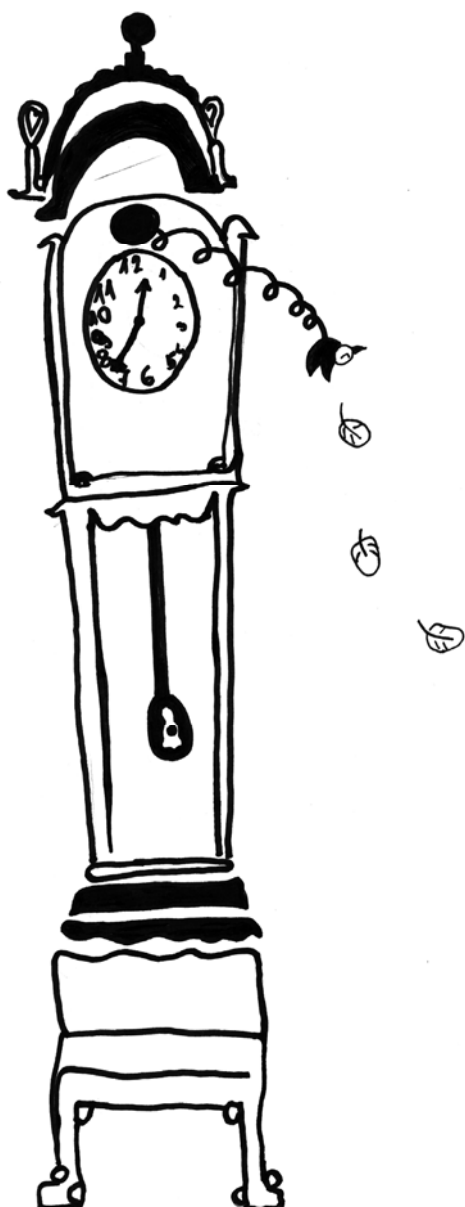

2014. 10. 18.

Lovkóné Kiss Kármén

A „cirádás” most csendes, nem dalol,
nem fúj riadót...
delet sem csattogott,
Csak egyre lassabban zihálva...
kakukkolt... jaj...
...kattogott, aztán
egy utolsót sóhajtva egy egész kicsit
ko-po-gott.
A kakukkszív elfáradt, megállt,
jaj! Már nem is dobogott.

Lovkó Noémi 7.b

Hajnalodik. A nagy fiú ébred,
nyújtózik; álmát és szemét
dörzsöli.

– Megyek már! Megyek! – mondja...

Nincs pardon, nincs pardon!

Az erdő messze van, odaát
a túlparton.

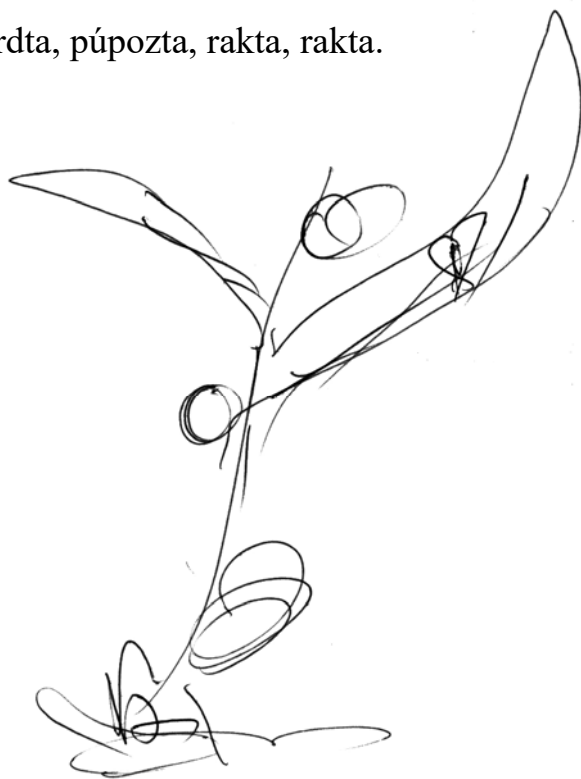
Az illatos sült krumplit tarisznyájába tette,
a keskeny fényes havas utat
széles vállára vette.

Bukovics Dóra 6.b

A sűrű erdőben aztán
Napestig vágja, vágja a
fagyott, jeges gallyakat,
a vaskos-tüskés ágakat.
Sikolt és sír az éles fűrész,
csattog, kopog a kicsi balta,
a sok-sok fát a fiú – csak
rakta, hordta, púpozta, rakta, rakta.

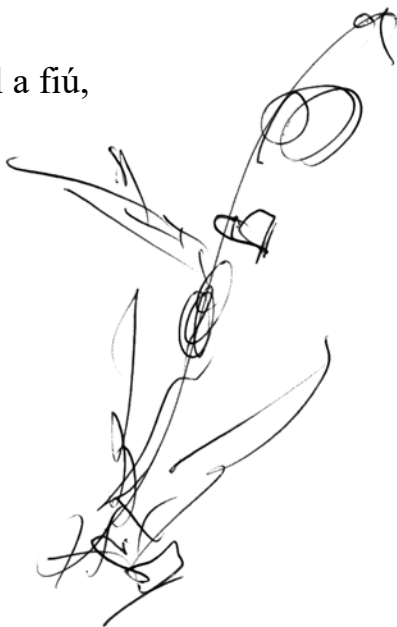
Lovkóné Kiss Kármén

Na!... Indulok hazafelé –
mondja a legény csak úgy
maga elé.

Elfáradt. Éhes is volt;
ráborult az este, ölelte a fiút,
– vezette, vezette.

Észre sem vette,
Angyal suhant el mellette:
– Kisfiam, vigyázzzzzz... magadra!

Megjöttem!... jajdult fel a fiú,
És ráborult az asztalra.

1915.

Lovkóné Kiss Kármén

Az ANYÁK halhatatlanok

Ne sirass!
Ne jajongj,
ne temess!

Álmodj... valót!
Vad vihar cibál?
Villám hasít,
szívedig ér...?
Hógörgeteg
zúdul
eléd?

Ébredj! Nézd csak!
A szikrázó
fényárban
karját kitarva
Ő jön eléd.

Lovkóné Kiss Kármén

Köszönet

Köszönöm a Czupi Kiadónak, Czupi Gyulának a kiadói, lektori; Tábori Zitának a szerkesztői munkáját.

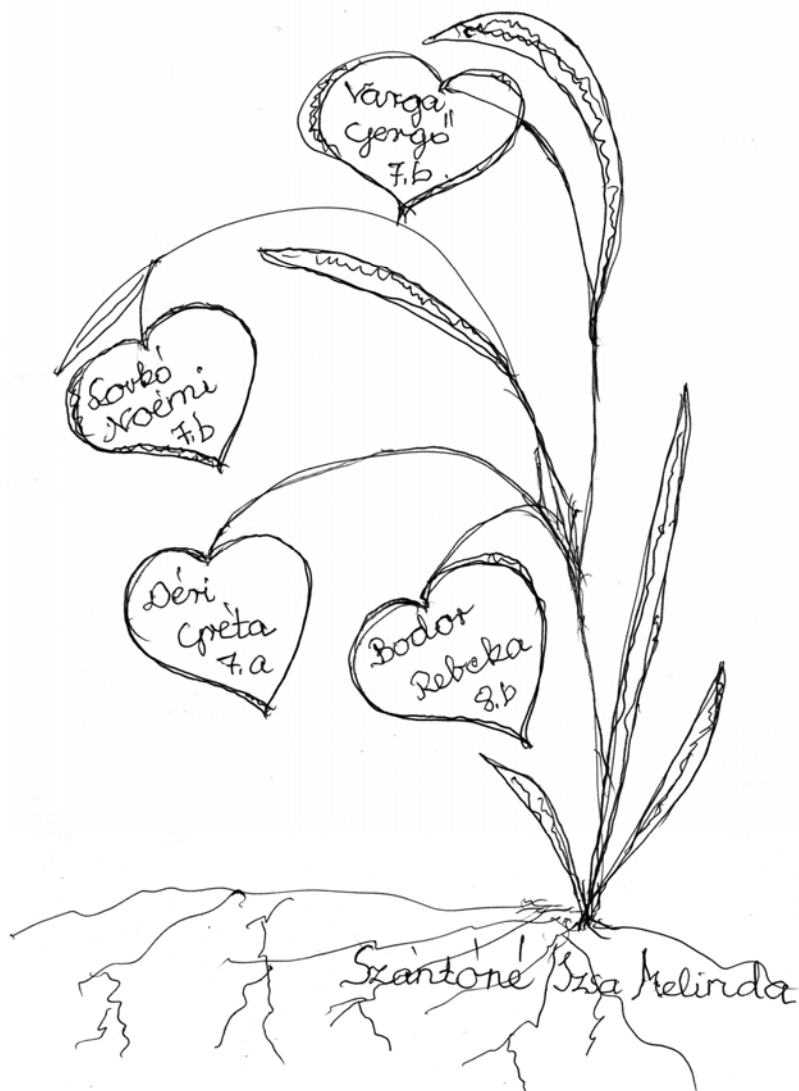
Köszönöm Faller Zoltán igazgató fogadókészségét, a Zrínyi Iskola támogatását, az együttműködést, Lovkóné Kiss Kármén megálmodott illusztrációit, Szántóné Izsa Melinda közreműködését.

Köszönöm a zrínyis kisdiákok, Medvenics Laura (5.b), Miskevics Maja (5.b), Benkő Boglárka (5.b), Bukovics Dóra (6.b), Déri Gréta (7.a), Lovkó Noémi (7.b), Varga Gergő (7.b), Bodor Rebeka (8.b) rajzait, örömteli lelkesedését.

Köszönöm

a rajzokat!

Kiadói ajánlás

Emléket állítani, ez mozgatja hosszú ideje szerzőnket. Vértés Judit szép kezdeményezései újabb darabbal bővültek. Három önálló kötetben édesapjának állított emléket. Felkutatta a tanító apa életének állomásait, felkutatta tanítványait is, akik igazolták elképzelését, mert nagy megbecsüléssel és szeretettel emlékeztek Vértés Judit édesapjára.

Ebben a kötetében az anyáknak állít emléket. A saját édesanyjának és mindannyiunk édesanyjának. A környezet, melyben megrajzolja az anya életét, már nincsen. Így egy kort is felidéz vele. Az anyák odaadása, szeretete azonban időtlen és kortalan. Mindannyian átérezhetjük, bármikor is éltük át az anyai szeretetet és gondoskodást. Az a szép gondolat, hogy mai gyermekek és tanáruk illusztrálják a könyvet, szintén segíti ennek a korokon átívelő örök gyermeki érzésnek a megélését. Mindenkinek, minden mai és hajdani gyermeknek ajánlom olvasását.

Czupi Gyula
a kötet kiadója